

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2007. április 26. *

A C-135/05. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz
2005. március 22-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: D. Recchia és M. Konstantinidis,
meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben,
segítője: G. Fiengo avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

* Az eljárás nyelve: olasz.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, J. Klučka (előadó), U. Løhmus, A. Ó Caoimh és P. Lindh bírák,

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. január 11-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az Olasz Köztársaság, mivel nem hozta meg a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy:
 - biztosítsa, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre, és megtiltsa a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy lerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását;
 - bármely hulladékbirtokos átadja hulladékát kezelésre valamely magán- vagy közületi hulladékgyűjtőnek vagy olyan vállalkozásnak, amely ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveleteket végez, illetve maga biztosítsa hulladéka hasznosítását vagy ártalmatlanítását az 1991. március 18-i 91/156/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 78., 32. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 3. o.) módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 39. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: 75/442 irányelv) rendelkezéseivel összhangban;

- az ártalmatlanítási műveleteket végző valamennyi létesítményt és vállalkozást az illetékes hatóság engedélyének megszerzésére kötelezze; és

- megkövetelje a veszélyes hulladék nyilvántartását és azonosítását valamennyi veszélyes hulladék lerakását végző telephelyen, és

- a 2001. július 16-án engedéllyel rendelkező vagy működő hulladéklerakók tekintetében a hulladéklerakó üzemeltetője 2002. július 16-a előtt elkészítse, és az illetékes hatóságnak jóváhagyás végett benyújtsa a telep rendezési tervét, amely tartalmazza az engedély megszerzéséhez szükséges feltételekre és minden olyan korrekciós intézkedésre vonatkozó információt, amely az üzemeltető megítélése szerint szükséges, és a rendezési terv bemutatását követően az illetékes hatóságok a bemutatott terv és ezen irányelv alapján végleges határozatot hozzanak arról, hogy a működés folytatható-e, és a lehető legrövidebb időn belül lezárják azokat a lerakókat, amelyek nem kapták meg a működés folytatásához szükséges engedélyt, vagy engedélyezzék a szükséges munkálatokat, és olyan átmeneti időszakot szabjanak meg, amely alatt a tervet meg kell valósítani,

nem teljesítette a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkéből, a veszélyes hulladékokról szóló, 1991. december 12-i 91/689/EGK tanácsi irányelv (HL L 377., 20. o., magyar

nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 78. o.) 2. cikkének (1) bekezdéséből és a hulladéklerakókról szóló, 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv (HL L 182., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 228. o.) 14. cikk a)–c) pontjából eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A 75/442 irányelv

- 2 A 75/442 irányelv 4. cikke előírja:

„A tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a hulladék ártalmatlanítása ne veszélyeztesse az emberi egészséget és ne károsítsa a környezetet [...]

[...]

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket azért is, hogy megtiltsák a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy lerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását.”

- 3 A 75/442 irányelv 8. cikke előírja a tagállamoknak, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy bármely hulladékbirtokos átadja hulladékát kezelésre valamely magán- vagy közületi hulladékgyűjtőnek vagy olyan vállalkozásnak, amely az ezen irányelv II. A. vagy II. B. mellékletében felsorolt műveleteket végzi, vagy maga hasznosítja vagy ártalmatlanítja a hulladékát ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban.

- 4 A 75/442 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy ezen irányelv 4. cikkének végrehajtása céljából minden olyan létesítménynek vagy vállalkozásnak, amely

hulladékártalmatlanítási műveleteket végez, engedélyt kell beszereznie az említett irányelv rendelkezéseinek végrehajtásáért felelős illetékes hatóságtól. Ugyanezen 9. cikk (2) bekezdése pontosítja, hogy az engedély adható meghatározott időszakra, megújítható, alávethető bizonyos feltételeknek és kötelezettségeknek, vagy ha a tervezett ártalmatlanítási módszer környezetvédelmi szempontból nem elfogadható, akkor megtagadható.

A 91/689 irányelv

5 A 91/689 irányelv 2. cikke értelmében:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy megköveteljék a veszélyes hulladék nyilvántartását és azonosítását valamennyi veszélyes hulladék lerakását végző telephelyen.

[...]"

Az 1999/31 irányelv

6 Az 1999/31irányelv 14. cikkének a)–c) pontja szerint:

„A tagállamok intézkedéseket tesznek annak biztosítására, hogy az ezen irányelv átvételekor engedéllyel rendelkező vagy működő hulladéklerakók működésüket csak akkor folytathassák, ha [...]

a) a 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott időponttól számított egyéves időtartamon belül [azaz legkésőbb 2002. július 16-ig] a hulladéklerakó üzemeltetője elkészíti, és az illetékes hatóságnak jóváhagyás végett benyújtja a telep rendezési tervét, amely tartalmazza a 8. cikkben felsorolt adatokat és

minden olyan korrekciós intézkedést, amely az üzemeltető megítélése szerint szükséges az ezen irányelvben foglalt követelmények betartásához, kivéve az I. melléklet 1. pontja szerinti követelményeket.

- b) a rendezési terv bemutatását követően az illetékes hatóságok a bemutatott terv és ezen irányelv alapján végleges határozatot hoznak arról, hogy a működés folytatható-e. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy azokat a lerakókat, amelyek a működés folytatásához szükséges engedélyt a 8. cikk szerint nem kapták meg, a 7. cikk g) pontjának és a 13. cikknek megfelelően a lehető legrövidebb időn belül lezárják;

- c) az illetékes hatóság a jóváhagyott rendezési terv alapján engedélyezi a szükséges munkálatokat, és megszab egy átmeneti időszakot, amely alatt a tervet meg kell valósítani. A 18. cikk (1) bekezdésében megadott időpontot követő nyolc éven belül [azaz legkésőbb 2009. július 16-ig] valamennyi meglévő hulladéklerakónak meg kell felelnie az ezen irányelvben foglalt követelményeknek, kivéve az I. melléklet 1. pontjának követelményeit.”

7 Az említett irányelv 18. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek

szükségesek ahhoz, hogy az irányelvnek legkésőbb a hatálybalépésétől számított két éven belül [azaz legkésőbb 2001. július 16-ig] megfeleljenek, és erről haladéktalanul értesítik a Bizottságot.

A pert megelőző eljárás

- 8 A különféle panaszok, parlamenti kérdések, sajtócikkek, valamint a Corpo forestale dello Stato (a nemzeti erdészeti hatóság) jelentésének 2002. október 22-i közzétételét követően, amelyek jelentős számú engedély nélküli és ellenőrizetlen olaszországi hulladéklerakó létezését fedték fel, a Bizottság akként határozott, hogy ellenőrzi, vajon e tagállam betartja-e a 75/442, a 91/689 és az 1999/31 irányelvből eredő kötelezettségeit.

- 9 Az említett jelentés a nemzeti erdészeti hatóság által 1986-ban elindított, a rendes jogállású régiók (azaz valamennyi olasz tartomány, Friuli-Venezia Giulia, Szardínia, Szicília, Trentino-Dél-Tirol és Valle d'Aosta kivételével) erdővel borított és hegyvidéki területein lévő engedély nélküli hulladéklerakók számbavételére irányuló eljárás harmadik szakaszát képezi. Az 1986-ban végrehajtott első összeszámlálás a 8 104 olasz település közül 6 890-et vizsgált, és a nemzeti erdészeti hatóság 5 978 engedély nélküli hulladéklerakó létezéséről szerzett tudomást. Az 1996-ban végrehajtott második felmérés 6 802 települést érintett és a nemzeti erdészeti hatóság 5 422 engedély nélküli hulladéklerakót számolt össze. A 2002-es felméréskor a nemzeti erdészeti hatóság továbbra is 4 866 engedély nélküli hulladéklerakót számlált össze, amelyek közül 1 765 nem szerepelt az előző felmérések során felállított listán. A nemzeti erdészeti hatóság szerint az említett engedély nélküli hulladéklerakók közül 705 lerakó veszélyes hulladékot tartalmazott. Az engedélyezett hulladéklerakók száma viszont csupán 1 420.

10 Ezen utolsó összeszámlálás eredményét a Bizottság az alábbiakban foglalta össze:

Tartomány	Az engedély nélküli hulladéklerakók száma	Az engedély nélküli hulladéklerakók kiterjedése (m ²)	Felhasznált/fel nem használt hulladék	Fertőtlenített/nem fertőtlenített hulladék
Abruzzo	361	1 016 139	111/250	70/291
Basilicata	152	222 830	40/112	43/109
Calabria	447	1 655 479	81/366	19/428
Campania	225	445 222	40/185	37/188
Emilia Romagna	380	254 398	189/191	59/321
Lazio	426	663 535	120/306	110/316
Liguria	305	329 507	145/160	58/247
Lombardia	541	1 132 233	124/417	159/382
Marche	244	364 781	70/174	41/203
Molise	84	199 360	14/70	13/71
Umbria	157	71 510	33/124	61/96
Piemont	335	270 776	114/221	119/216
Puglia	599	3 861 622	440/159	37/562
Toszkána	436	545 005	107/329	154/282
Veneto	174	5 482 527	26/148	50/124
Összesen	4 866	16 519 790	1 654/3 212	1 030/3 836

- 11 Bár a nemzeti erdészeti hatóság által szolgáltatott adatok csak a tizenöt rendes jogállású olasz tartományra vonatkoznak, a Bizottság ezen eljárás keretében az Olasz Köztársaság ellen, az annak területén lévő valamennyi meglévő, engedély nélküli hulladéklerakó miatt kíván pert indítani. A Bizottság olyan információk birtokában van, amelyekből kiderül, hogy a különleges jogállású tartományokban is hasonló a helyzet.
- 12 Az említett intézmény e tekintetben Szicília tartománynak a Bizottság részére 2003. március 4-én megküldött hulladékgazdálkodási tervére hivatkozik, amelyhez csatolták a kérdéses tartomány szennyezett területeire vonatkozó fertőtlenítési terveket. E terv jelentős számú engedély nélküli hulladéklerakó, lerakott hulladékot tartalmazó telephely, nem engedélyezett hulladékot tartalmazó telephely és egyes külön nem részletezett telephely létezését felfedte, amelyek közül néhány veszélyes hulladékot is tartalmaz.
- 13 Ugyanez vonatkozik Friuli-Venezia Giulia, Szardínia és Trentino-Dél-Tirol tartományra, amelyek tekintetében a Bizottság az olaszországi átfogó helyzet leírását az e tartományok hatóságaitól származó hivatalos dokumentumokkal, illetve a parlamenti bizottságok vizsgálati jelentéseivel, valamint sajtócikkekkel egészíti ki.
- 14 A Bizottság megemlíti például egy, a „Cascina Corradina” elnevezésű helyen, San Fiorano településen lévő, eredetileg külön eljárás tárgyát képező hulladéklerakót, amely ügyet később azonban egyesítettek ezzel az ügygel a Bírósághoz benyújtott kereset céljából.

- 15 Ezen adatok alapján, valamint az EK 226. cikk értelmében a Bizottság 2003. július 11-én kelt levelével felszólította az olasz kormányt, hogy tegye meg észrevételeit e tekintetben.
- 16 Mivel az olasz hatóságok nem szolgáltatottak olyan adatokat, amelyekből arra lehetne következtetni, hogy felhagytak a kifogásolt kötelezettségszegéssel, a Bizottság a 2003. december 19-én kelt levelében indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben felhívta az Olasz Köztársaságot arra, hogy a kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg az indokolással ellátott véleményben foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.
- 17 Az említett indokolással ellátott véleményre nem érkezett válasz a Bizottsághoz. Következésképpen a Bizottság benyújtotta e keresetet.

A keresetről

Az elfogadhatóságról

- 18 Az olasz kormány előadja, hogy a Bizottság keresetét elfogadhatatlannak kell nyilvánítani az állított kötelezettségszegés általános és meghatározatlan jellege miatt,

amely révén az említett kormány sem jól körülhatárolt ténybeli, sem pontos ellenkérelmet nem tud előterjeszteni. A Bizottság többek között nem határozta meg sem a hulladéklerakók birtokosait, sem üzemeltetőit, sem pedig azon területek tulajdonosait, amelyeken a lerakott hulladékok találhatóak.

19 A Bizottság azonban úgy véli, hogy egyetlen eljárás keretében is perelhet a hulladékoknak Olaszország egész területen történő ártalmatlanításáért. Az általa „horizontálisnak” minősített e megközelítés lehetővé teszi egyrészt, hogy hatékonyabban azonosítsa és orvosolja az Olasz Köztársaság kötelezettségszegése mögött álló strukturális problémákat, másrészt pedig, hogy megkönnyítse a környezetvédelemre irányuló közösségi jog betartásának ellenőrzésére vonatkozó mechanizmusokat. E tekintetben a Bizottság Geelhoed főtanácsnoknak a Bizottság kontra Írország ügyben (a C-494/01. sz. ügyben 2005. április 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-3331. o.]) előterjesztett indítványára hivatkozik.

20 Először is meg kell jegyezni, hogy az EK-Szerződés az EK 226. cikk szerinti eljárás során a Bizottságra háruló bizonyítási teherre vonatkozó kötelezettség sérelme nélkül nem tiltja, hogy egyszerre kezeljenek több olyan helyzetet, amelyek alapján a Bizottság úgy véli, hogy valamely tagállam ismétlődően és folyamatosan megsértette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit.

21 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamely közigazgatási gyakorlat is képezheti kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgyát, amennyiben az kellően tartós és általános (lásd különösen a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 22 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már elfogadott hasonló helyzetekben benyújtott bizottsági kereseteket, amelyekben ez utóbbi kimutatta a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkének tagállam általi strukturális és általános módon történő megsértését (a C-502/03. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2005. október 5-én hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé]), és ugyanezen cikkek, valamint az 1999/31 irányelv 14. cikkének megsértését (a C-423/05. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2007. március 29-én hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé]).
- 23 A fentiekből következik tehát, hogy a Bizottság keresete elfogadható.

Az ügy érdeméről

A bizonyítási teherről

- 24 Az olasz kormány előadja, hogy hiteltelenek azok az információforrások, amelyekre a felperes a keresetét alapítja, mivel egyrészt a nemzeti erdészeti hatóság nem a közösségi jog tekintetében hatáskörrel bíró egyetlen hatóság, azaz a Környezet- és Tájvédelmi Minisztériummal együttműködve készítette jelentéseit, másrészt pedig mivel a parlamenti bizottságok vizsgálati aktusai, illetve a sajtócikkek nem minősülnek tanúvallomásnak, hanem a bizonyítékok általános forrásai, amelyek megalapozottságát az arra hivatkozó félnek ki kell mutatni.

- 25 A Bizottság ezzel ellentétben úgy véli, hogy a nemzeti erdészeti hatóság által készített jelentések megbízható és elsődleges információforrásoknak minősülnek a környezetvédelem területén. Állítása szerint ugyanis a nemzeti vízügyi és erdészeti hatóság polgárvédelmi feladatokat ellátó rendőri egység, amelynek célja, hogy megvédje Olaszország erdeit, védje a természetet, a tájat és az ökorendszert, valamint rendőrségi feladatokat lásson el a vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabályozások betartatása érdekében.
- 26 Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy az EK 226. cikk alapján indított kötelezettségszegési eljárásban a Bizottság feladata a nevezett kötelezettségszegés meglétének bizonyítása. A Bíróság előtt tehát a Bizottságnak kell – bármilyen vélelemre való hivatkozás nélkül – a kötelezettségszegés létének vizsgálatához szükséges tényeket előadnia (a 96/81. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet [EBHT 1982., 1791. o.] 6. pontja).
- 27 Az EK 10. cikk értelmében a tagállamok kötelesek azonban elősegíteni a Bizottság feladatainak teljesítését, amelynek során az EK 211. cikk szerint a Bizottság gondoskodik a Szerződés rendelkezéseinek és a Szerződés alapján az intézmények által hozott rendelkezések alkalmazásáról (lásd a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 42. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 28 Ezzel kapcsolatban ki kell emelni, hogy – a többek között a környezetvédelem területén elfogadott, az irányelvek tényleges végrehajtására irányuló nemzeti

rendelkezések helyes alkalmazásának ellenőrzése során – a Bizottság e tárgyban saját maga nem rendelkezik vizsgálati jogkörrel, ezért nagymértékben függ az esetleges panaszosoktól vagy az érintett tagállam területén működő magán- és állami szervezetektől, illetve magától a tagállamtól kapott információktól (lásd ebben az értelemben a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 43. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 29 E tekintetben a nemzeti vízügyi és erdészeti hatóságok, a parlamenti vizsgálóbizottságok által készített jelentéseket, illetve a különösen a regionális hatóságoktól származó hivatalos dokumentumokat tekinthetjük az EK 226. cikk alapján történő eljárás megindításához való érdemi információforrásnak.
- 30 Mindebből elsősorban az következik, hogy mivel a Bizottság az alperes tagállam területén felmerült eseményekkel kapcsolatban kellő mennyiségű tényre hivatkozott, ezt követően már a tagállam feladata, hogy az előterjesztett adatokat, valamint az abból eredő következtetéseket lényegében és részletesen vitassa (lásd a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 44. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 31 E körülmények alapján és a jelen ítélet 27. pontjában is említett, a tagállamokat terhelő jóhiszemű együttműködésre irányuló kötelezettségnek megfelelően elsősorban a nemzeti hatóságok feladata a szükséges helyi ellenőrzés elvégzése, megkönynyítve ezzel a Bizottság általános feladatainak ellátását (a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 45. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Miután tehát az irányelv rendelkezéseinek ismételt nemteljesítésével kapcsolatban a Bizottság a részletes panaszokra hivatkozik, az érintett tagállam feladata, hogy a panaszban foglalt állításokat érdemben vitassa. Hasonlóképpen, amikor elegendő tény hoz fel a Bizottság a tagállami hatóságoknak valamely irányelv rendelkezéseivel ellentétes, ismételt és tartós gyakorlata alátámasztására, a tagállam feladata, hogy azokat és az azokból levonható következtetéseket lényegében és részletesen vitassa (a Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 46. és 47. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az EK 226. cikkre alapított eljárás során e kötelezettség a tagállamokra a jóhiszemű együttműködésre vonatkozó EK 10. cikk alapján hárul. Márpedig az ügy irataiból kitűnik, hogy az olasz hatóságok nem működtek együtt a Bizottsággal teljes mértékben az ezen ügynek a pert megelőző eljárás során történő vizsgálatakor.

A 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkének, a 91/689 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének és az 1999/31 irányelv 14. cikke a)–c) pontjának a megsértéséről

– A felek érvei

33 A Bizottság által hivatkozott kifogások kétségbe vonásához az olasz kormány a tartományi, a megyei hatóságoktól, valamint a nucleo operativo ecologico dell'Arma

dei carabinieri-től (a csendőrség környezetvédelmi csoportja) beszerzett információk alapján először is előadja, hogy a Bizottság által szolgáltatott adatok nem következetesek és nem felelnek meg az Olaszországban fennálló valós helyzetnek. Kétségbe vonja különösen a Bizottság által összeszámolt „engedély nélküli hulladéklerakók” számát, mivel véleménye szerint a Bizottság először is többször vett figyelembe egyes hulladéklerakókat, másodsorban engedély nélküli hulladéklerakónak minősített olyan egyszerű hulladéktárolókat vagy lerakókat, amelyek egy részének a fertőtlenítése folyamatban van vagy már eltávolították onnan a hulladékot, harmadsorban pedig nem jól mérte fel ezek veszélyességi fokát, hiszen e hulladéklerakók nagy része ellenőrzés vagy zár alá vétel alatt áll.

34 Az említett kormány ezt követően felhívja a figyelmet az Olasz Köztársaságnak a 75/442, 91/689 és 1999/31 irányelvből eredő kötelezettségek végrehajtásában napjainkban elért eredményeire.

35 A Bizottság elsősorban úgy érvel, hogy az olasz kormány nem szolgáltat hasonló szintű forrásból származó ezzel ellentétes információkat. Másodsorban, bár a Bizottság tudomásul vette, hogy egyes hulladéklerakókból eltávolították a hulladékot, továbbra is állítja, hogy kevés a szabályozás alatt álló lerakó azokhoz képest, amelyeknél a tagállami hatóságok nem tettek lépéseket a jogellenesség orvoslása érdekében.

– A Bíróság álláspontja

36 Először is az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a kötelezettségszegés megtörténtét a tagállamnak az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő végén fennálló helyzete alapján kell megítélni, és a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe, még ha az említett kötelezettségszegés megállapítása iránti

kereset tárgyát képező közösségi jogszabály megfelelő alkalmazásáról van is szó (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-111/00. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2001. október 11-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-7555. o.] 13. és 14. pontját, a C-103/00. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2002. január 30-án hozott ítéletének [EBHT 2002., I-1147. o.] 23. pontját, a C-157/04. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2005. április 28-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 19. pontját és C-214/04. sz. Bizottság kontra Olaszország ügyben 2005. július 7-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 14. pontját).

37 Továbbá a 75/442 irányelv 4. cikkének valamely tagállam általi megsértése értékelése tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy ez utóbbi előírja, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre, nem határozza meg azonban az e cél eléréséhez szükséges intézkedések pontos tartalmát. Ez a rendelkezés azonban az elérendő célt tekintve kötelező erejű, miközben mozgásteret ad a tagállamoknak a mérlegelésre az ilyen intézkedések szükségességének értékelésében. (a C-365/97. sz., Bizottság kontra Olaszország, ún. San Rocco-ügyben 1999. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-7773. o.] 67. pontja). Abból a tényből, hogy a helyzet nincs összhangban az említett irányelv 4. cikkében megállapított célkitűzésekkel, fő szabály szerint nem vonható le az a közvetlen következtetés, hogy az érintett tagállam szükségszerűen nem teljesítette az adott rendelkezés szerinti kötelezettségét. Ha azonban a helyzet továbbra is fennmarad, és a gyakorlatban elhúzódó időszakon keresztül a környezet jelentős romlásához vezet anélkül, hogy az illetékes hatóságok bármiféle intézkedést tennének, az annak a jele lehet, hogy a tagállam túllépte az adott rendelkezés által ráruházott mérlegelési jogkört (a San Rocco-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 67. és 68. pontja).

38 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársasággal szemben támasztott kifogások az ügy iratai alapján egyértelműen megalapozottak. Bár az e kormány által

szolgáltatott adatok segítségével megállapítható, hogy idővel javult Olaszországban a kötelezettségesség tárgyát képező közösségi jogi rendelkezésekben szereplő célkitűzések betartása, ezek az adatok rámutatnak arra, hogy a hulladéklerakók az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejárta után általában továbbra sem feleltek meg e rendelkezéseknek.

39 A 75/442 irányelv 4. cikkének megsértésére alapított kifogás esetében az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor Olaszország egész területén számos ellenőrizetlen hulladéklerakó, illetve olyan hulladéklerakó volt, amelyeknél az üzemeltetők nem biztosították a hulladéknak az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történő hasznosítását vagy ártalmatlanítását, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre. Például, amint az olasz kormány válaszábanak 1. mellékletéből is kitűnik, ez utóbbi elfogadta, hogy Abruzzo tartományban – a nemzeti erdészeti hatóság felmérését követően végrehajtott helyi ellenőrzés szerint – 92 hulladéklerakó telephely van.

40 Ilyen helyzet huzamos időszakon keresztül való fennállása mindenképpen a környezet jelentős romlásához vezet.

41 A 75/442 irányelv 8. cikkének megsértésére alapított kifogás tekintetében megállapították, hogy az olasz hatóságok a meghatározott határidőn belül nem

biztosították, hogy a hulladékbirtokosok a 75/442 irányelv rendelkezéseinek megfelelően maguk hasznosítsák vagy ártalmatlanítsák a hulladékot, vagy átadják azokat kezelésre valamely hulladékgyűjtőnek vagy ilyen műveletet végző vállalkozásnak. E tekintetben az olasz kormány válaszában 3. mellékletéből kitűnik, hogy az olasz hatóságok Umbria tartományban legalább 9, Puglia tartományban, Bari megyében pedig 31 ilyen jellemzőkkel bíró telephelyet számoltak össze.

42 A 75/442 irányelv 9. cikkének megsértésére alapított kifogás tekintetében nem vitatott, hogy az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor számos hulladéklerakó üzemelt az illetékes hatóságok engedélye nélkül. Erről tanúskodnak többek között – amint az az olasz kormány válaszában 3. mellékletéből egyértelműen kitűnik – az ezen ítélet 39. és 41. pontjában már említett hulladéklerakók, de a Puglia tartományban (Lecce megyében) lévő legalább 14 engedély nélküli hulladéklerakó is.

43 Az arra – azaz a 91/689 irányelv 2. cikkére – alapított kifogás tekintetében, hogy az olasz hatóságok nem biztosították a veszélyes hulladék nyilvántartását és azonosítását valamennyi veszélyes hulladék lerakását végző telephelyen, csak fel kell hívni a figyelmet, hogy az említett tagállam kormánya nem terjesztett elő különleges érveket és bizonyítékokat a Bizottság állításainak a cáfolatára. Nem vitatja különösképpen, hogy az indokolással ellátott véleményben meghatározott időpont lejártakor legalább 700 engedély nélküli, veszélyes hulladékot tartalmazó ellenőrizetlen hulladéklerakó volt a területén. Következésképpen az olasz hatóságok nem ismerhetik az e hulladéklerakókon elhelyezett veszélyes hulladékok mennyiségét, és így nem tesznek eleget a nyilvántartásra és azonosításra irányuló kötelezettségnek.

44 Ugyanez vonatkozik az 1999/31 irányelv 14. cikkére alapított kifogásra is. A jelen esetben az olasz kormány maga is jelezte, hogy a területén 747 hulladéklerakó tekintetében kellett volna rendezési tervet készíteni. Márpedig az olasz kormány viszonzválaszához csatolt mellékletben előterjesztett valamennyi irat vizsgálatából kitűnik, hogy a meghatározott határidő lejártakor csak 551 hulladéklerakó tekintetében nyújtottak be ilyen tervet, és az illetékes hatóságok csupán 131 tervet hagytak jóvá. Továbbá, amint azt a Bizottság jogosan megjegyzi, az említett kormány nem tisztázta, hogy melyek voltak az azon hulladéklerakók esetében végrehajtott intézkedések, amelyeknek nem hagyták jóvá a rendezési terveit.

45 Következésképpen az Olasz Köztársaság általában és folyamatos jelleggel nem teljesítette a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkéből, a 91/689 irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből és az 1999/31 irányelv 14. cikkének a)–c) pontjából eredő kötelezettségeit. A Bizottság keresete tehát megalapozott.

46 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság, mivel nem hozta meg a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy:

- biztosítsa, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre, és megtiltsa a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy lerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását;

- bármely hulladékbirtokos átadja hulladékát kezelésre valamely magán- vagy közületi hulladékgyűjtőnek vagy olyan vállalkozásnak, amely ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveleteket végez, illetve maga biztosítsa hulladéka hasznosítását vagy ártalmatlanítását a 75/442 irányelv rendelkezéseivel összhangban;

- az ártalmatlanítási műveleteket végző valamennyi létesítményt és vállalkozást az illetékes hatóság engedélyének megszerzésére kötelezze;

- megkövetelje a veszélyes hulladék nyilvántartását és azonosítását valamennyi veszélyes hulladék lerakását végző telephelye, és

- a 2001. július 16-án engedéllyel rendelkező vagy működő hulladéklerakók tekintetében a hulladéklerakó üzemeltetője 2002. július 16-a előtt elkészítse, és az illetékes hatóságnak jóváhagyás végett benyújtsa a telep rendezési tervét, amely tartalmazza az engedély megszerzéséhez szükséges feltételekre és minden olyan korrekciós intézkedésre vonatkozó információt, amely az üzemeltető megítélése szerint szükséges, és a rendezési terv bemutatását követően az illetékes hatóságok a bemutatott terv és ezen irányelv alapján végleges határozatot hozzanak arról, hogy a működés folytatható-e, és a lehető legrövidebb időn belül lezárják azokat a lerakókat, amelyek nem kapták meg a működés folytatásához szükséges engedélyt vagy engedélyezzék a szükséges munkálatokat, és olyan átmeneti időszakot szabjanak meg, amely alatt a tervet meg kell valósítani,

nem teljesítette a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkéből, a 91/689 irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből és az 1999/31 irányelv 14. cikkének a)–c) pontjából eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- ⁴⁷ Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Olasz Köztársaságot, mivel pereszes lett, kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az Olasz Köztársaság, mivel nem hozta meg a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy:**
 - **biztosítsa, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre és megtiltsa a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy lerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását;**

- **bármely hulladékbirtokos átadja hulladékát kezelésre valamely magán- vagy közületi hulladékgyűjtőnek vagy olyan vállalkozásnak, amely ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveleteket végez, illetve maga biztosítja hulladéka hasznosítását vagy ártalmatlanítását az 1991. március 18-i 91/156/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv rendelkezéseivel összhangban;**

- **az ártalmatlanítási műveleteket végző valamennyi létesítményt és vállalkozást az illetékes hatóság engedélyének megszerzésére kötelezze;**

- **megkövetelje a veszélyes hulladék nyilvántartását és azonosítását valamennyi veszélyes hulladék lerakását végző telephelyen, és**

- **a 2001. július 16-án engedéllyel rendelkező vagy működő hulladéklerakók tekintetében a hulladéklerakó üzemeltetője 2002. július 16-a előtt elkészítse, és az illetékes hatóságnak jóváhagyás végett benyújtsa a telep rendezési tervét, amely tartalmazza az engedély megszerzéséhez szükséges feltételekre és minden olyan korrekciós intézkedésre vonatkozó információt, amely az üzemeltető megítélése szerint szükséges, és a rendezési terv bemutatását követően az illetékes hatóságok a bemutatott terv és ezen irányelv alapján végleges határozatot hozzanak arról, hogy a működés folytatható-e, és a lehető legrövidebb időn belül lezárják azokat a lerakókat, amelyek nem kapták meg a működés folytatásához szükséges engedélyt vagy engedélyezzék a szükséges munkálatokat, és olyan átmeneti időszakot szabjanak meg, amely alatt a tervet meg kell valósítani,**

nem teljesítette a 91/156/EGK irányelvvel módosított, 75/442/EGK irányelv 4., 8. és 9. cikkéből, a veszélyes hulladékokról szóló, 1991. december 12-i 91/689/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből és a hulladéklerakókról szóló, 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv 14. cikkének a)–c) pontjából eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság az Olasz Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások